

**16. ԳԵՐՄԱՆԻԱ. ԱՇԽԱՐՀԱԳՐԱԿԱՆ ԴԻՐՔԸ,
ԲՆԱԿԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ ԵՎ ՌԵՍՈՒՐՍՆԵՐԸ,
ԲՆԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆԸ**

Տարածքը՝ 357 հազ. կմ²

Բնակչությունը՝ 82,2 մլն մարդ

Մայրաքաղաքը՝ Բեռլին

Պետական կարգը՝ դաշնային խորհրդարանական հանրապետություն

Գերմանիան (պաշտոնական անվանումը՝ Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետություն, ԳԴՀ) Արևմտյան Եվրոպայի տնտեսապես ամենահզոր և բնակչության թվով ամենամեծ պետությունն է, «Մեծ ութնյակի» երկրներից մեկը: Մեծ է նրա ազդեցությունը ոչ միայն Եվրոպայի, այլ նաև համաշխարհային տնտեսության և աշխարհաքաղաքականության վրա:

Գերմանիան, ըստ պետական կարգի լինելով դաշնային խորհրդարանային հանրապետություն, կազմված է 16 դաշնային «հողերից» (երկրամասերից), որոնցից յուրաքանչյուրն ունի իր սահմանադրությունը, խորհրդարանը և կառավարությունը: Գերմանիայի խորհրդարանը բաղկացած է երկու պալատից՝ բունդեստագից և երկրամասերի (հողերի) ներկայացուցիչների պալատից՝ բունդեստրատից, որը կազմված է երկրամասերի կառավարության անդամներից: Երկրի քաղաքական և տնտեսական զարգացման ռազմավարությունը որոշում է վարչապետը՝ կանցլերը:

Գերմանիայի **աշխարհագրական դիրքի** գլխավոր առանձնահատկությունն այն է, որ գտնվում է Եվրոպայի կենտրոնում, ինչպես սառու են՝ վերջինիս «սրտում»: Դրա հետևանքով էլ այստեղ են հատվում, մի կողմից, Եվրոպայի արևմտյան ու արևելյան, մյուս կողմից՝ Միջերկրածովյան և Սկանդինավյան շրջանները միմյանց կապող ցամաքային, ջրային, օդային և խողովակաշարային կարևոր ուղիները:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում ֆաշիզմի պարտությունից հետո Գերմանիան հաղթող պետությունների՝ ԽՍՀՄ-ի, Անգլիայի, ԱՄՆ-ի և Ֆրանսիայի կողմից բաժանվեց չորս օկուպացիոն գոտիների: 1949թ. Անգլիայի, ԱՄՆ-ի և Ֆրանսիայի կողմից վերահսկվող տարածքները միավորվեցին, և ստեղծվեց Գերմանիայի Ֆեդերատիվ Հանրապետությունը (ԳԴՀ), որի մայրաքաղաքը դարձավ Բոննը: Խորհրդային օկուպացիոն գոտում ստեղծվեց Գերմանիայի Դեմոկրատական Հանրապետությունը (ԳԴՀ): Ինքնուրույն կարգավիճակ ստացավ Արևմտյան Բեռլինը, որը պատռվ անջատվեց Արևելյանից՝ ԳԴՀ-ի մայրաքաղաքից: Գերմանական երկու պետությունները չորս տասնամյակ շարունակ զարգացան իրարից անկախ: 1990թ. տեղի ունեցավ նրանց վերամիավորումը, քանդվեց Բեռլինի պատը: Միավորված Գերմանիայի մայրաքաղաքը նորից դարձավ Բեռլինը:

Գերմանիայի համար կարևոր դեր են խաղում հյուսիսային ափերին գտնվող Հյուսիսային և Բալթիկ ծովերը և դրանք միմյանց կապող Քիլի ջրանցքը: Գերմանիայի համար ոչ պակաս նշանակություն ունի նաև այն հանգամանքը, որ նրա բոլոր ինը հարևանները տնտեսապես զարգացած են և Եվրամիության անդամ են: Գերմանիան սերտ տնտեսական, քաղաքական և մշակութային կապեր ունի բոլոր անմիջական հարևանների հետ:

Զարգացման բնական նախադրյալները: Գերմանիայի բնական ռեսուրսների պաշարները մեծ չեն, թեև այժմ են ընկնում բազմազանությամբ:

Երկրի հյուսիսային շրջանում Հյուսիս-գերմանական դաշտավայրն է, որի ծովափնյա մասը զբաղեցնում են **մարշերը**: Մարշերի տղմային բերրի հողերը, հյութալի մարգագետինները նպաստավոր են ինտենսիվ բուսաբուծության և բարձր մթերատու անասնապահության զարգացման համար:

Հարավային շրջանները զբաղեցնում են ցածր հին լեռները և երիտասարդ Բավարական Ալպերը: Դրանք տնտեսական յուրացման, հատկապես տրանսպորտային ուղիների անցկացման տեսանկյունից լուրջ հիմնախնդիրներ չեն առաջացնում, քանի որ մասնատված են բազմաթիվ լեռնահովիտներով:

Գերմանիայի հիմնական հանքային հարստությունը քարածուխն է (Ռուր, Սաար): Զգալի են նաև կալիումական և կերակրի աղի պաշարները: Մետաղային հանածոներից համեմատաբար շատ են երկաթի, ուրանի և բազմամետաղների պաշարները: Սակայն դրանց արդյունահանումը հաճախ տնտեսապես ձեռնադրելի չի լինում, և երկրի պահանջները բավարարվում են հիմնականում ներկրման հաշվին:

Կլիմայական պայմանները բարենպաստ են բարեխառն գոտուն բնորոշ մշակաբույսերի աճեցման համար: Հոենոսի միջին հոսանքի հովտում նույնիսկ խաղող է աճում:

Գետերը շատ են և ջրառատ: Համեմատաբար խոշոր գետերը՝ Հոենոսը, Էլբան, Մայնը, նավարկելի են, ջրանցքներով միացած ինչպես միմյանց, այնպես էլ Հյուսիսային և Բալթիկ ծովերին:

Տեսարան Բավարական անտառ ցածրադիր լեռներից

Անտառածածկ է երկրի տարածքի 30 %-ը: Անտառային զանգվածները գլխավորապես գտնվում են երկրի միջին և հարավային լեռնային տարածքներում (Բավարական անտառ, Չեխական անտառ և այլն): Չնայած այս ամենին, բնակչության բարձր խտությունը, տարածքի բազմադարյա յուրացումը, մետաղաձուլության և քիմիական արդյունաբերության զարգացումը, ավտոմոբիլացման բարձր մակարդակը բացասաբար են անդրադառնում շրջակա միջավայրի վրա: Բավականին սրվել են բնապահպանական

հիմնախնդիրները: Բնության պահպանության նպատակով խստացվել են բնապահպանական օրենքները, ստեղծվել են բազմաթիվ արգելոցներ, արգելավայրեր և ազգային պարկեր:

Բնակչությունը: Բնակչության թվով Գերմանիան Եվրոպայի ամենամեծ երկիրն է (Ռուսաստանը չհաշված): Երկրորդ համաշխարհային պատերազմում այն կրեց մարդկային զգալի կորուստներ, սակայն բնակչության թվաքանակը մինչպատերազմական ժամանակաշրջանի համեմատ չպակասեց, որովհետև Եվրոպայի մի շարք երկրներից **Գերմանիայում վերաբնակեցվեցին մոտ 12 միլիոն գերմանացիներ:**

Գերմանական ժողովուրդը կազմավորվել է հիմնականում գերմանական գանազան ցեղերից՝ ֆրանկներից, սաքսոնացիներից, բավարացիներից, շվաբներից, որոնք իրենց սկզբնական տեսակով վաղուց չկան, բայց նրանց ավանդույթներն ու բարբառները պահպանվել են ամենուրեք:

Գերմանիայի բնակչության **ազգային կազմը միատարր է:** Ընդունված է գերմանացիների **ազգային բնավորության գիծ** համարել կարգապահությունը, ճշտապահությունը, հաշվենկատությունը, օրինապահությունը և աշխատասիրությունը:

Անցյալ դարի 70-ական թվականներից Գերմանիան հայտնվեց ժողովրդագրական բարդ իրավիճակում՝ ծնելիությունը սկսեց զիջել մահացությանը: Գերմանիան դարձավ աշխարհում առաջին երկրներից մեկը, որի բնակչության աճը մտել է դեպոպուլյացիայի փուլ: Այժմ էլ, չնայած պետության կողմից վարած ժողովրդագրական ակտիվ քաղաքականությանը, բնակչության ծնելիությունը շարունակում է մնալ ցածր, իսկ բնական աճի ցուցանիշը՝ բացասական (-0,2 %):

Երկարատև ժամանակահատվածում ստեղծված ժողովրդագրական անբարենպաստ իրավիճակը հանգեցրել է բնակչության (ազգի) ծերացմանը: Տարեցները (65 տարեկանից բարձր) կազմում են երկրի բնակչության 20 %-ից ավելին: Իսկ երեխաների թվի կրճատումը հետագայում ևս բացասական ազդեցություն կունենա բնակչության թվի աճի վրա:

Գերմանիան ապահովված է բարձր որակավորման և արտադրական մշակույթ ունեցող աշխատանքային ռեսուրսներով: Սակայն երկրի տնտեսության աճի տեմպերը հաճախ ավելի բարձր են լինում, քան աշխատունակ տարիքի բնակչության թիվը: Վերջինս լրացվում է միայն ներգաղթի հաշվին: «Հյուր-աշխատողները» (գերմաներեն՝ գաստարբայտերներ), հիմնականում ներգրավված են ցածր կարգի աշխատանքներում: Ներկայումս երկրում ապրում են մոտ 6-7 միլիոն օտարերկրացիներ: Ներգաղթածների մեջ գերակշռում են թուրքերը, սերբերը, իտալացիները: 1990-ական թվականներից սկսած մեծացավ նաև հայերի հոսքը դեպի Գերմանիա: Այժմ այնտեղ ստեղծվել է ոչ մեծ հայկական համայնք:

Բնակչությունը Գերմանիայում **անհավասարաչափ է տեղաբաշխված:** Ճիշտ է, միջին խտությունը շատ բարձր է՝ 230 մարդ/քառ.կմ, բայց կան

շրջաններ, օրինակ՝ Հռենոս-Ռուրի մեգալոպոլիսում, որտեղ 1 քառ.կմ-ի վրա ապրում է ավելի քան 1000 մարդ: Բնակչությունը նույն է Հյուսիս-գերմանական

Տեսարան Հռենոս-Ռուրի մեգալոպոլիսից

դաշտավայրում, Բավարական անտառում: Ընդհանուր առմամբ, երկրի արևմտյան մասն ավելի խիտ է բնակեցված, քան արևելյանը: Միաժամանակ տեղի է ունենում բնակչության ներքին գաղթ՝ տնտեսապես համեմատաբար թույլ զարգացած հողերից (երկրամասերից) դեպի արևմտյան հողերը: Գերմանիան աշխարհի ամենատարբանիզացված երկրներից մեկն է: Ընդհանուր բնակչության մեջ քաղաքային բնակչության բաժինը 90 %-ից ավելի է: Երկրում ավելի քան 80 քաղաք

ունեն 100 հազարից ավելի բնակչություն: Խոշոր քաղաքներից են Բեռլինը (3,5մլն), Համբուրգը (1,6մլն), Մյունխենը (1,3մլն), Քյոլնը (1մլն), Էսսենը, Մայնի Ֆրանկֆուրտը, Դորտմունդը, Շտուտգարտը, Դրեզդենը, Հաննովերը: Տասնյակ քաղաքային ագլոմերացիաների միաձուլման արդյունքում գոյացել է Հռենոս-Ռուրի (կամ Գերմանական) մեգալոպոլիսը¹:

Բեռլինը ոչ միայն գերմանական, այլև համաշխարհային նշանակությամբ տնտեսական, մշակութային, կրթական ու գիտական խոշոր կենտրոն է:

Մեծ է գերմանացիների ներդրումը համամարդկային արժեքների ստեղծման գործում: Գրականության, արվեստի, գիտության գրեթե բոլոր բնագավառներում նշանավոր ներկայացուցիչների առաջին շարքերում անպայման ներկայացված են գերմանացիներ:

Գերմանացի ինչ խոշոր կոմպոզիտորներ, գրողներ, գիտնականներ գիտեք:

ՀԱՐՑԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐ

1. Գնահատե՛ք Գերմանիայի աշխարհագրական դիրքը:
2. Ինչպիսի՞ն է ԳԴՀ բնական պայմանների և ռեսուրսների ազդեցությունը տնտեսության զարգացման վրա:
3. Վերլուծե՛ք և գնահատե՛ք ժողովրդագրական իրավիճակը և դրա հետևանքները:
4. Գերմանացիների ազգային բնավորության ո՞ր գծերն են ձեզ համար գնահատելի:
5. Ինչպիսի՞ն է Գերմանիայի բնակչության տեղաբաշխումը:
6. Թվարկե՛ք և քարտեզի վրա ցոյց տվե՛ք Գերմանիայի խոշոր քաղաքները:

¹ Քաղաքային ագլոմերացիաների ընդարձակման և միաձուլման արդյունքում ձևավորված ավելի հզոր ու ընդարձակ ուրբանիզացված գոտի:

17. ԳԵՐՄԱՆԻԱ. ՏՆՏԵՍՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ընդհանուր բնութագիրը: Գերմանիան իր տնտեսական-արտադրական հզորությամբ աշխարհի չորրորդ երկիրն է՝ ԱՄՆ-ից, Չինաստանից և Ճապոնիայից հետո: Թեև Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի ժամանակ երկիրը հսկայական ավերածությունների ենթարկվեց, սակայն կարճ ժամանակում ոչ միայն վերականգնեց իր տնտեսությունը, այլև բազմիցս գերազանցեց նախապատերազմյան մակարդակը: Գերմանիան նույնիսկ առաջ անցավ իրեն հաղթած բոլոր երկրներից, բացառությամբ ԱՄՆ-ի:

Որո՞նք էին Գերմանիայի տնտեսության արագ զարգացման, կամ, այսպես կոչված, գերմանական «տնտեսական հրաշքի» գլխավոր պատճառները:

1. Գերմանիան, հենվելով սեփական բարձրորակ աշխատանքային ռեսուրսների, օտարերկրյա կապիտալ ներդրումների վրա, կարողացավ լայնորեն օգտվել տնտեսության ազատականացման հնարավորություններից ու գիտատեխնիկական առաջընթացի նորագույն նվաճումներից և կատարել արտադրության խոր տեխնիկական վերազինում, մեքենաների և սարքավորումների նորացում:

2. Երկրի տնտեսական հզորացմանը նպաստեցին գերմանացիների բնորոշ օրինապահությունը, կարգապահությունը, աշխատասիրությունը, արհեստավարժությունը, գործողությունների ազատությունը և, վերջապես, արտադրական բարձր մշակույթը:

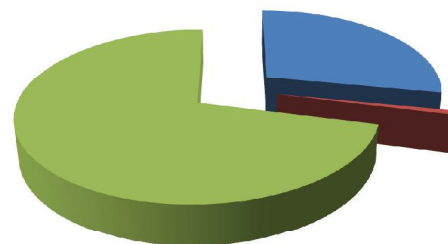
3. Արևմտյան խոշոր տերությունները, հատկապես ԱՄՆ-ը, Մեծ Բրիտանիան, օգնեցին Արևմտյան Գերմանիային, իսկ ԽՍՀՄ-ը՝ Արևելյան Գերմանիային, վերականգնել իրենց տնտեսությունը:

Ներկայումս Գերմանիան Եվրամիության անդամ ամենամեծ և տնտեսապես ամենահզոր երկիրն է և ամենակտիվ մասնակցությունն է բերում եվրոպական երկրների ինտեգրացման գործընթացին:

Երկրի զարգացման մակարդակը բնութագրող տնտեսական ցուցանիշները ցույց են տալիս, որ Գերմանիան թևակոխել է *զարգացման հեղափոխության արևելյան փուլ*: Գրա վկայությունն է նաև բնակչության զբաղվածության կառուցվածքն ըստ տնտեսության ճյուղերի: Տնտեսապես ակտիվ բնակչության 60 %-ից ավելին զբաղված է սպասարկման ոլորտում, միայն 3 %-ը՝ գյուղատնտեսության մեջ:

Արդյունաբերության կառուցվածքում երկար ժամանակ գերիշխող դիրք ունեին ավանդական ճյուղերը՝ ածխայինը, մետալուրգիականը: ԳՏՀ դարաշրջանում ավելի արագ աճեցին ձեզ արդեն հայտնի

Գերմանիայի տնտեսության ճյուղային կառուցվածքը

Արդյունաբերություն	28,1%
Գյուղատնտեսություն	0,8%
Ծառայություններ	71,1%

«ավանգարդային եռյակի» ճյուղերը՝ էլեկտրաէներգետիկան, մեքենաշինությունը և քիմիական արդյունաբերությունը: Վերջին տասնամյակներում ավելի ու ավելի է մեծանում նորագույն ճյուղերի դերը, որոնք գլխավորապես տեղաբաշխվում են նախկին ԳԴՀ-ի՝ Արևելյան Գերմանիայի տարածքում:

Գերմանիայի արդյունաբերության առաջատար ճյուղը **մեքենաշինությունն** է: Տարեկան արտադրվող ավտոմեքենաների քանակով Գերմանիան զիջում է միայն ԱՄՆ-ին և Ճապոնիային, սակայն դրանց որակով, կարելի է ասել, առաջինն է աշխարհում: Ավտոմոբիլային խոշորագույն ընկերություններն են «Ֆոլկսվագենը», որի կենտրոնը Վոլֆսբուրգ քաղաքն է, «Դայմլեր Քրայսլերը», որն արտադրում է հանրահայտ «Մերսեդես-Բենց» ավտոմեքենաները, և որի կենտրոնը Շտուտգարտն է, «ԲՄՎ»-ն, որի կենտրոնը Մյունխենն է:

Ավտոմոբիլաշինությունից բացի զարգացած են նաև հաստոցաշինական, էլեկտրատեխնիկական, էլեկտրոնային և այլ ճյուղեր ու արտադրություններ: Դրանք զարգանում են երկրի մեծ քաղաքներում, որտեղ առկա են դրանց զարգացմանը նպաստող բարձրորակ կադրերը, գիտական կենտրոնները, սև և գունավոր մետաղները: Համաշխարհային ճանաչում ունեն և երկրի տնտեսական կյանքում կարևոր դեր են կատարում «Սիմենս» (կենտրոնը՝ Մյունխեն) և «Բոշ» (կենտրոնը՝ Շտուտգարտ) վերագգային ընկերությունները:

«Բայեր» ընկերության քիմիական գործարան

Համախառն արտադրանքի արժեքով մեքենաշինությունից հետո երկրորդը քիմիական արդյունաբերությունն է: Տեղական հումքի (կալիումական աղեր, ածուխ), մետաղաձուլության թափոնների և ներկրվող նավթի և գազի հիմքի վրա արտադրվում են գրեթե բոլոր տեսակի քիմիական ու դեղագործական ապրանքները: Ճյուղում առաջնակարգ դիրքեր է գրավում «Բայեր» ընկերությունը (կենտրոնը՝ Լևերկուգեն): Քիմիական արդյունաբերության արտադրանքով Գերմանիան աշխարհում երրորդ տեղում է, իսկ արտահանությամբ՝ առաջին:

Գերմանիայի **վառելիքաէներգետիկական արդյունաբերությունը** հենվում է **սեփական** քարածխի, գորշ ածխի, երկրի հարավի լեռնային գետերի ջրաէներգետիկ պաշարների և **ներկրվող** նավթի ու գազի վրա: **Ռուրը** աշխարհի խոշորագույն քարածխային ավազաններից է և առանձնահատուկ դեր է կատարում երկրի տնտեսության մեջ: Այստեղ են գտնվում երկրի ՋԷԿ-երի և մետաղաձուլական ձեռնարկությունների մեծ մասը: Էլեկտրաէներգետիկայում գլխավոր դերը պատկանում է ՋԷԿ-երին: Ատոմային էներգետիկայի երբեմնի կարևոր դերն այժմ խիստ նվազել է:

Գերմանիան Եվրոպայում առաջինն է ածխի հանույթով, էլեկտրաէներգիայի, պաղպատի ու թուջի արտադրությամբ: Գունավոր մետաղաձուլության ճյուղերից առավել զարգացած են ալյումինաձուլությունը և պղնձաձուլությունը:

Ջարգացման բարձր մակարդակի են հասել նաև թեթև և սննդի արդյունաբերության ճյուղերը, որոնց մեծ ու փոքր ձեռնարկություններ ցրված են ամբողջ երկրով մեկ: Համաշխարհային ճանաչում ունի գերմանական «Ադիդաս» և «Պումա» ընկերությունների մարզական արտադրանքը, ինչպես նաև կոշիկ թողարկող «Սալամանդր» ընկերությունը:

«Ադիդաս» ընկերության շենքը
Հեցոգենսուրախում

Գերմանիան գարեջրի արտադրության հնագույն երկրներից է: Գարեջրի օգտագործմամբ գերմանացիներն առաջինն են աշխարհում. մեկ շնչի հաշվով տարեկան արտադրվում է 160 լիտր գարեջուր: Հանրահայտ է հատկապես բավարական գարեջուրը:

Գերմանիայի զարգացած ինտենսիվ **գյուղատնտեսությունն** աչքի է ընկնում մեքենայացման և քիմիացման բարձր մակարդակով, մշակաբույսերի բարձր բերքատվությամբ և անասունների մթերատվությամբ: Եթե 50 տարի առաջ գյուղատնտեսական մեկ աշխատողն արտադրում էր այնքան արտադրանք, որը բավարար էր 10 մարդու, ապա ներկայումս՝ 75 մարդու կերակրելու համար: Առաջատար ճյուղը **անասնապահությունն** է, որը տալիս է գյուղատնտեսության համախառն արտադրանքի մոտ 70 %-ը: Երկրի բոլոր շրջաններում զարգացած են կաթնատու և մսակաթնատու տավարաբուծությունը, բեկոնային խոզաբուծությունը և բրոյլերային թռչնաբուծությունը:

Գյուղատնտեսական մշակաբույսերից երկրի գրեթե բոլոր շրջաններում մշակում են ցորեն, գարի, կարտոֆիլ և շաքարի ճակնդեղ: Երկրի հարավային շրջաններում աճեցնում են նաև խաղող: Գյուղատնտեսության վարման հիմնական տիպը **ագարակային տնտեսությունն** է:

Տրանսպորտը: Գերմանիայում է ձևավորվել Եվրոպայի ամենահզոր տրանսպորտային համակարգը: Երկրի տարածքը հագեցած է արագընթաց երկաթուղիների, բարձրակարգ ավտոճանապարհների, գետային ուղիների, խողովակաշարերի խիտ ցանցով: Ներքին փոխադրումներում առաջատարը ավտոմոբիլային տրանսպորտն է: Գերմանիայում է գտնվում աշխարհի ամենամեծ գետային նավահանգիստը՝ Դույսբուրգը Հռենոսի ափին՝ Ռուր վտակի գետաբերանում:

Արտաքին բեռնափոխադրումներում կարևոր դեր է խաղում ծովային տրանսպորտը: Խոշոր նավահանգիստներն են Համբուրգը, Բրեմենը և Ռոստոկը: Երկրի արտաքին առևտրի զգալի մասն իրականացվում է Նիդերլանդների Ռոտերդամ նավահանգստով:

ԳԴՀ **տնտեսության սպասարկման ոլորտն** աչքի է ընկնում բազմապիսի ծառայությունների և սպասարկման, կրթական, գիտական, առողջապահական հիմնարկների լայն ցանցով: Գերմանիան ունի կատարելության հասած կրթական համակարգ: Շատ մեծ է բանկային ծառայությունների դերը: Մայնի Ֆրանկֆուրտն ու Դյուսելդորֆն աշխարհի ֆինանսական կենտրոններից են:

Գերմանիայի քաղաքներն իրենց պատմաճարտարապետական և մշակութային բազմաթիվ հուշարձաններով, հարավի լեռնային շրջանների գեղատեսիլ վայրերը և ծառայությունների բարձր որակն ու զարգացման մակարդակը այն գործոններն են, որոնք նպաստում են **զբոսաշրջության և հանգստի** զարգացմանը:

Արտաքին տնտեսական կապերը երկրի տնտեսական զարգացման կարևորագույն նախադրյալներն են: Գերմանիան տնտեսական կապերի մեջ է աշխարհի գրեթե բոլոր երկրների հետ: Արտաքին առևտրի շրջանառության ծավալով զիջում է միայն ԱՄՆ-ին:

Արտաքին առևտրի մոտ կեսը բաժին է ընկնում Եվրամիության երկրներին, այնուհետև՝ ԱՄՆ-ին և Ճապոնիային: Գերմանիայի արտահանության գրեթե 9/10-ը լայն սպառման արդյունաբերական ապրանքներ են, մեքենաներ և սարքավորումներ, քիմիական ապրանքներ, տարբեր ծառայություններ:

Գերմանիան **կապիտալ արտահանող** առաջատար երկիր է:

Ներմուծում է գլխավորապես հումք, վառելիք և պարենամթերքի որոշ տեսակներ: